

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes De Deo Homine, Sive De Incarnatione Filii Dei

Hurtado de Mendoza, Pedro

Antverpiae, 1634

Sectio IX. Pro necessitate morali secundum argumentum ab effectu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82720](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82720)

plures amat creaturas. Quæ sententia vera est, si amor in creaturas includit etiam amorem liberum Dei, ratione distinctum à necessario. Ostendi enim volum. 2. disp. 121. creaturas non amari à Deo propter seipsas, nisi cum dependentia ab ipso Deo amato propter ipsum, id est, non potest Deus illas propter seipsas amare, nisi etiam propter seipsum eas amet eodem actu: tunc habet Deus circa se plures amores, quibus magis se amat extensivè. Hoc autem non oritur quòd creaturæ sint meliores, aut minùs bonæ; sed quòd Deus plures actus exercet circa seipsum: in quo consistit amor extensivè. Si autem amore creaturarum non geminatur ratione nostra amor Dei circa seipsum, Deus amore creaturarum non se amat magis extensivè: quia illa extensio non est ad Deum ipsum, sed ad creaturas. Est quidem amor ille ratione nostra maior extensivè, quàm si esset circa solum Deum: quia amare realiter creaturas, est quadam extensio amoris Dei ratione nostra.

§. 68. Ad secundam confirmationem ex eodem §. 55. respondeo, summam liberalitatem creatam communicare summa, quando rectè iudicatur illam communicationem aliquid interesse communicanti saltem quod attinet ad honestatem ipsius virtutis: at verò quando iure censetur nihil interesse, non est cur summa communicet. Deus autem meritò iudicat, communicationem externam, & gloriam inde derivatam nihil sua referre: maximè cum non possit liberalitatem exercere quin simul exerceat amorem sui: at sibi æquè inutilia sunt maiora bona, ac minora.

§. 69. Ad tertiam confirmat. ex §. 56. respondeo, maiorem aut minorem amorem creaturarum in Deum non esse accipiendum solum ex meliori aut minùs bono obiecto creato, sed præcipuè ex maiori aut minori conformitate cum voluntate Dei. Deus enim interdum magis vult existentiam obiecti secundum se minùs boni, quàm melioris: quemadmodum concurrente occasione exercendi religionem cum occasione exercendi misericordiam, Deus magis vult misericordiam exerceri, quàm religionem; cum tamen opera religionis sint secundum se excellentiora operibus misericordiarum: qui eo in euentu exerceret misericordiam, diligeret magis Deum quàm religionem exercens. Item in B. Virgine elegit Deus gratiam adoptionis, cum tamen perfectior esset unio hypostatica. Ita Beati habent necessitatè physicam aut moralem (vtram habeant, non disputo nunc) eligendi omnia, quæ vident magis placere Deo in ordine ad existentiam; ea autem circa quæ Deus non significat suam voluntatem, aut circa quæ significat voluntatem æqualem, amant omnino liberè, sine necessitate physica aut morali. Vnde nego antecedens ex §. 56. quia creatura non amans quæ Deo magis placent, indicaret Deum ab ipsa minùs bene amari; non verò quæ non amaret creaturam secundum se meliorem. De perfectione morali vide disp. 62.

§. 70. Rogas: Cur creatura videns Deum, amat necessariò quæ illi magis placent, Deus autem se videns illa non amat necessariò? Respondeo, quia visio beata est optimum dictamen rectæ rationis: ratio autem recta dicit voluntatem Dei esse præferendam omnibus obiectis creatis, quia Deus est vltimus finis beati: coniunctio autem nostra cum vltimo fine maior est per maiorem conformitatem cum eius voluntate. Est igitur voluntas Dei regula nostrarum voluntatum, quas necessariò post se rapit Deus clarè visus: at verò creaturæ non sunt regulæ voluntatis diuinæ; cuius regula ratione nostra est ipsa bonitas Dei: cuius nihil interest magis harum quàm illarum creaturarum amor: ex hac autem independentia Dei à creaturis consideratur libertas Dei in illis amandis, & ex nostra dependentia ab vltimo fine oritur in nostro amore summa necessitas amandi ea quæ Deo magis placent.

§. 71. Ad 4. confirm. ex §. 57. respondeo cum S. Thoma, intellectum & voluntatem Dei circa creaturas differre in necessitate & libertate: quas enim necessariò ille cognoscit, has amat sine necessitate; sunt tamen conformes: quia intellectus iudicat eas posse amari, & non amari secundum infinitam sapientiam Dei, quia nihil interfuit ut Deus sit, nec ut bene sit. Quæ autè ita cognoscuntur, efferatus esset qui ea necessariò amaret. Cur enim nisi homo insanus rapiatur ab obiecto, quod meritò iudicat nihil interesse suæ, aut nihil interesse amici, aut ab ipso amico non amari? igitur amor nostri, aut amicorum, non potest nos cogere in eorum amorem à quibus tam sumus independentes.

§. 72. Ad vltimum respondeo, eo probari à S. Thoma, creaturas à Deo liberè amari: artifex enim non sibi tantum complacet in opere quantum in arte, ob quod gaudens de sua arte, potest velle eam non exercere. ita Deus gaudens necessariò de sua arte potuit velle eam non exercere, & non velle gloriam extrinsecam quam posset ex eo artificio accipere.

SECTIO IX.

Pro necessitate morali secundum argumentum ab effectu.

§. 73. Secundum argumentum est ab effectu: Deus enim elegit inter possibles seriem rerum optimam: ergo hoc est ingenium Dei. Quod argumentum à posteriori non est malum. Antecedens probatur Primùm, quia melior est mundus, quàm non mundus: eo enim explicantur Dei perfectiones. Secundò, quia in naturalibus mundus habet partes alias omnino materiales, alias spirituales omnino, tandem mixtas. Tertio, quia ordo gratiæ est optimus tum propter unionem hypostaticam, tum per gratiam sanctificantem. Quarto, quia monstratur providentia Dei in bonis procurandis, & permittendis malis. Quintò, quia S. Augustinus tom. 3. in Enchirid. cap. 27. dixit: *Melius esse iudicavit de malis bene facere, quàm mala nulla esse permittere.*

§. 74. Respondeo Primùm, consequentiam esse malam. Pone opinionem Durandi & Aureoli de repugnantia infinitarum specierum, & hunc ordinem esse optimum inter possibles, & esse physicè impossibilem alium meliorem; non potest dici sine risu Deum necessitate aliqua antecedenti hunc elegisse, ut observavi §. 42. Quòd enim aliquis inear optimam vitæ rationem, an propterea videbitur id effici necessariò? Hic modus redemptionis censetur à Patribus optimus inter possibles; & tamen dixit Augustinus, alijs modis convenientissimis

8. Thom. 2. 2. q. 1. art. 2. mis eam potuisse peragi; S. Bernard. alios fuisse Deo ad manum; S. Bonavent. solo natu nos potuisse esse redemptos. Ratio à priori, quia in agentibus liberis non arguitur ex optimo opere illud effectisse necessario antecedenter; maxime, si semel tantum operentur. Hæc est consequentia huius argumenti. Expendamus antecedens.

§. 75. Quod apertè est falsum. Probavi ex S. August. lib. II. de Genesi ad litteram cap. 7. homines meliores futuros fuisse, impeccabiles, quam cum potestate peccandi. Quis neget potuisse omnes homines & angelos uniri hypostaticè Deo? Item, eos omnes potuisse creati cum visione beata in ipso creationis instanti? vel saltem potuisse omnes in gratia confirmari? Nonne mundus ille esset multò excellentior, quam hic? Quòd si vna humanitas unita hypostasi Dei mundum tantum illustrat; quid esset si uniuersæ naturæ intellectuales eodem essent honore donatæ? Providentia Dei explicaretur tunc multò melius: quia virtutem providentem omnes intueremur. Nonne Christus cognoscit multò perfectiùs quam cæteri Dei providentiam, & omnia attributa? ergo, si omnes ea cognosceremus vt Christus, melius fuisset explicata providentia Dei: per effectus enim non cognoscuntur diuina. æquè bene, ac intuituè. Videtur ergo ex terminis notum, Deum potuisse eligere alios ordines longè excellentiores: Deus enim angelus in alio ordine est, ac Deus homo. Item hic ordo potuit fieri excellentior.

§. 76. Ad primam probationem antecedentis ex §. 73. respondeo, melius fore explicatas perfectiones Dei, mundo aliter factò, vt dixi §. 75. Deinde probaretur illo argumento, mundum non posse corrumpi: quamuis enim à parte antè non potuit esse æternus cum successione; at potest esse à parte post, & quamuis probavi ex August. & Bonavent. esse quæstionem stultam, cur Deus mundum non creauerit antea? at non est stulta quæstio, cur eum cum hac successione rerum non relinquit æternum? quia quocumque tempore antè mundus esset creatus, posset eadem quæstio fieri, quia ab æterno esse non potuit: potest autem esse in æternum: æternitas autem mundi melior est, quam non æternitas. Nec hæc quæstio est de sola replicatione indiuiduorum: sed de æternitate, & non æternitate. Quod clariùs patet in creaturis permanentibus, quas Deus potuit facere ab æterno, & habere æternam gloriam extrinsecam, & extrinsecum statum perfectiorem: cur ergo Deus eo caruit æternum? Nec hæc comparatio est inter res rationis eiusdem, sed diuersarum, nempe inter æternitatem & tempus: ergo Deus non fecit optima quæ potuit etiam in specie, quia æterna duratio specie differt à temporali, & est multò nobilior.

§. 77. Ad secundam probationem ex eodem §. 73. multi censent, possibilem esse substantiam supernaturalem, quæ in suis viribus Deum possit intueri cum impotentia peccandi: quæ multò nobilior esset cæteris substantijs creatis: ergo substantia mundi potuit esse multò nobilior. Deus item potuit fieri angelus. Multi præterea opinantur posse à Deo naturam irrationalem assumi. En potuit Deus constituere unione hypostaticam in triplici ordine: nempe in purè materiali ratione naturæ assumptæ, in purè spiritali, & in mixto. quos tres ordines potuit perficere Deus: alterum cum de-

pendentia à peccato præciso in Adamo, alterum ad vitandum peccatum in natura angelica, tertium denique ob alios fines.

§. 78. Dices, in humanitate assumpta perficere omnes gradus. Contra: Ergo potuit Deus creare mundum sine angelis; quia illorum perfectio reperitur in homine; item sine brutis, propter rationem eandem. Quòd si necessaria fuit eorum ordinum perfectio formalis, vt mundus esset absolutè melior: ergo eandem ob causam necessaria fuit vnio hypostatica ad omnes illos, vt sint absolutè perfectiores, & mundus nobilior.

§. 79. Ad tertiam probationem ex eodem §. 73. respondeo, ordinem patriæ potuisse esse meliorem, tum propter substantiam supernaturalem possibilem in multorum sententia; tum propter infinitam intensionem, quam ego existimo esse possibilem: tandem, quia omnes potuerunt creati confirmati in gratia, & cum visione beata, & cum vnione hypostatica, quæ & singulis hominibus & uniuerso toti essent multò meliора, & melius essent explicata omnia attributa diuina, vt dixi §. 75. Ad quartam probationem respondeo, modum providendi creaturis esse optimum inter omnes ex parte Dei, quia providentia est Deus ipse, quæ in omnibus semper est æqualis. At verò ex parte creaturæ potuit modus providentiæ esse multò melior, id est, providentia diuina potuit producere effectus multò meliores & suauiores: quid enim suauius excogitari potest, prædestinatione omnium hominum & angelorum? Nonne sine permissione peccati contigissent nobis omnia illa bona absque malo tam portendentia?

§. 80. Ad vltimam probationem ex S. August. iam probavi, homines futuros fuisse meliores si non possent peccare, quam cum potentia peccandi, ex lib. II. de Genesi ad litt. cap. 7. Censuit ergo melius esse absolutè homines esse sine peccato, quam cum peccato: imò sine potentia proxima peccandi, quam cum illa. Quando ergo in Enchir. cap. 27. dixit melius iudicatum à Deo de malis bene facere, quam nulla mala permittere, accipiendus est non de meliori absolutè, quod iam negauerat: sed de meliori secundum quid ex suppositione quòd creaturam permisit suis moribus, & gratiam dare non auferentem arbitrium ad peccandum; gratiam autem dare quæ auferret istam fragilitatem, & redderet homines immunes peccati, vt factum est cum Christo, eius Matre, atque Beatis, censuit August. II. de Genesi ad litt. cap. 7. esse multò melius; & quidem per se notum est, quia dona illa sunt excellentissima, quæ nobis afferrent omnia bona, quæ nunc habemus ex gratia Dei, & abegissent omnia mala, quæ fragile nostrum arbitrium, & pernicax dæmoniacum inuexerunt in mundum.

§. 81. Meritò igitur Magist. in I. Thom. Bonau. Ricard. & alij Scholastici docuerunt, potuisse effici à Deo hunc mundum cum multò maiori perfectione accidentaria: item & alium distinctum specie multò nobiliorem.

SECTIO X.

Tertium argumentum.

§. 82. Ad probandam non solum moralem, sed etiam physicam necessitatem Dei ad amandas